BOSNA I HERCEGOVINA
PREDSJEDNISTVO

EOCHA H XEPU:ErOBHHA
IIPE,II;CJE,II;HHIDTBO

ODBRAMBENA POLITIKA BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, novembar 2008. godine

SADRZAJ

I UVOD 1

11 POLITICKO - VOJNI OKVIR 1

1. Reformnske aktivnosti u oblasti odqrane 1
2. Sigurnosno okruzenje 2
3. Izazovi i rizici u oblasti odbrane 3
4. Politicki ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane 4

III CILJ I NACELA ODBRAMBENE POLITIKE **6**

1. Cilj odbrambene politike Bosne i Hercegovine 6
2. Nacela odbrambene politike Bosne i Hercegovine 6
   - 2.1 Demokratska, civilna kontrola nad oruzanim snagama, uz parlamentarni nadzor 6
   - 2.2 Transparentnost aktivnosti u oblasti odbrane, ukljucujuéi planiranje i budzetiranje odbrane 7
   - 2.3 Integracija u regionalne, evropske i evroatlantske kolektivne sigumosne strukture 7
   - 2.4 Modemizacija snaga, ukljucujuéi razvoj interoperabilnosti Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine sa NATO-om i dugorocno dostizanje NATO normi i uobicajenih praksi 7
   - 2.5 Uravnotezenost snaga i moguénosti unutar podregija i Jugoistocne Evrope u kontekstu sigumosnih rizika 8
   - 2.6 Saradnja u oblasti kontrole naoruzanja i mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja, ukljucujuéi ucesée u sigumosnim strukturama i protokolima Jugoistocne Evrope 9
   - 2.7 Izgradnja sistema odbrane kojirn ée Bosna i Hercegovina realizirati ciljeve odbrambenih reformi, na putu od individualne ka kolektivnoj sigurnosti 9

IV KOLEKTIVNE SIGURNOSNE INTEGRACIJE 10

1. Kolektivna odbrana 1O
2. Kolektivna i kooperativna sigumost 11

V MEBUNARODNA SARADNJA 11

1. Bilateralna saradnja 11
2. Multilateralna saradnja 12
3. Regionalna saradnja 12
4. Posebni aranzmani 13

VI ODBRAMBENI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE 14

1. Opéa razmatranja 14
2. Odbrambeno planiranje i upravljanje odbrambenim resursima 14
   2.1 Sistem planiranja, programiranja, budzetiranja i izvrsenja 14
   2.2 Sistem odbrambenog planiranja 15
   2.3 Sistem upravljanja odbrambenim resursima 15
3. Funkcionalni i operativni sistemi odbrane Bosne i Hercegovine 15
4. Civilno-vojna saradnja 16
5. Oruzane snage Bosne i Hercegovine 16
   5.1 Zadaci 16
   5.2 Organizacija 17
   5.3 Struktura 17
   5.4 Obuka 18
   5.5 Prioriteti angaziranja 19
   5.6 Posebne sposobnosti 19

VII ZAKL„JUCAK I VIZIJA 20

Na osnovu clana 12. tacka o) i clana 13. stav (1) tacka v) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Sluzbeni glasnik BiH", broj 88/05), Predsjednistvo Bosne i Hercegovine je na 48: sjednici, odrzanoj 26. novembra 2008. godine, usvojilo

ODBRAMBENU POLITIKU BOSNE I HERCEGOVINE

I UVOD

Odbrambena politika Bosne i Hercegovine je opéi konceptualni dokument zasnovan na strateskim nacelima koji odgovaraju Sigurnosnoj politici tlosne i .Hercegovine i Opéim ptavcima i prioritetima za provoáenjc vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Namjena ovog dokumenta je definiranje odbrambene politike Bosne i Hercegovine, kao dijela Sigurnosne politike Bosne i Hercegovine. Dokument daje pregled najznacajnijih reformskih aktivnosti u oblasti odbrane, procjenu sigurnosnog okruzenja i procjenu sigurnosnih i izazova i rizika u oblasti odbrane, definira ciljeve Bosne i Hercegovinc u oblasti odbrane i cilj i nacela odbrambene politike, razmatra kolcktivne sigurnosne integracije, meáunarodnu saradnju u oblasti odbrane i odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine, te daje viziju daljeg razvoja odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine.

Ovaj dokument transparentno izrazava namjere i opredijeljenost Bosne i Hercegovine za trajni mir, sigurnost i prosperitetan zivot. Slijedcéi takve vrijednosti i dugorocne interese, Odbrambena politika Bosne i Hcrcegovine podrzava ostvarivanje opéih drzavnih ciljeva u oblasti sigurnosti.

II POLITICKO - VOJNI OKVIR

1.Reformske aktivnosti u oblasti odbrane

Reforma odbrane je stalan proces u Bosni i Hercegovini od 1996. godine. Nakon perioda velikih smanjenja snaga, postalo je i moguée i potrebno razmotriti piranje drzavnc komande i kontrolc nad oruzanim snagama.

U maju 2001. godine, Predsjednistvo Bosne i Hercegovine je usvojilo dokument Odbrambena politika Bosne i Hercegovine, kojim su po prvi put definirani ciljcvi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane. Ovaj dokument prcdstavljao je polaznu osnovu za dalju reformu odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine. Izjavom Predsjednistva Bosne i Hercegovine iz jula 2001. godine izrazeno je opredjeljcnje za ukljucenjc Bosne i Hercegovine u evropskc i evroatlantske integracije i NATO Program Partnerstvo za mir, te, s tim u vezi, za provedbu potrebnih reforrni odbrambenog sistema i reorganizacije oruzanih snaga.

Odlukom Visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini iz maja 2003. godine osnovana je Kornisija za reformu odbrane. Tokom svog rada, Kornisija za reformu odbrane je izradila prijedlog novog modela odbrambenog sistema Bosne i Heregovine sa sustinskim izmjenama strukture i misije Oruzanih snaga Bosnc i Hercegovine usmjerenim u pravcu evroatlantskih integracija. Navedeni model pravno je uokviren u formi Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine i Zakona o sluzbi u Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine, koji su u proceduri donosenja u dva entitetska i Drzavnom parlamentu dobili snaznu podrsku i usvojeni su u decembru 2005. godine. Ovim zakonima uspostavljen je jedinstveni odbrambeni sistem koji inkorporira sve koncepte i nacela

modeme vojske u okviru demokratskog drustva, a Oruzane snage Bosne i Hercegovine definirane su kao jedna vojna sila pod vrhovnom komandom i kontrolom Predsjednistva Bosne i Hercegovine. Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine ustanovljena je obaveza drzavnih institucija zakonodavne i izvrsne vlasti za provodenje potrebnih aktivnosti za prijem Bosne i Hercegovine u clanstvo NATO-a. Ovim zakonom i Izjavom Predsjrednistva Bosne i Hercegovine iz 2001. godine, prijem Bosne i Hercegovine u clanstvo NATO-a definiran je kao zakonski i politicki cilj Bosne i Hercegovioe.

U februaru 2006. godine, Predsjednistvo Bosoe i Hercegovine je usvojilo dokument Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine. Dokument definira ukupne drzavne ciljeve u oblasti sigurnosti i uloga institucija Bosne i Hercegovine u ispuojavanju tih ciljeva. Oblast odbrane je znacajan dio Sigurnosne politike Bosne i Hercegovine, a Odbrambena politika Bosne i Hercegovine kao svoju svrhu ima definiranje okvira i specificnih aktivnosti unutar odbrambenog sistema radi ispunjavanja sigurnosnih ciljeva drzave.

Odlukom Predsjednistva Bosne i Hercegovine o velicini, strukturi i lokacijama Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine iz jula 2006. godine, Oruzane soage Bosne i Hercegovine su potvrdene kao profesionalna, jedna vojna sila koju organizira i kootrolira Bosna i Hercegovina, te je utvráena velicina, struktura, lokacije, popuna i nacionalna zastupljenost u Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine.

Reformom u oblasti odbraoe izvrseno je dodatno smanjenje vojnih potencijala, a narocito po pitanju strukture rezervnog sastava Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine. Rezultati postignuti kroz reformu odbrane, posebno ispunjavanje uvjeta koje je utvrdilo Sjevernoatlaotsko vijeée i osiguranje civiloe komande i kontrole nad odbrambenim strukturama uz demokratski parlamentarni nadzor, osigurali su kredibilnu kandidaturu Bosne i Hercegovine za clanstvo u NATO programu Partnerstvo za mir. Na samitu NATO-a odrzaoom u Rigi, u novembru 2006. godine, Bosni i Hercegovini je upuéen poziv za pristupanje ovom programu. Dana 14.12.2006. godine, potpisivanjem Okvirnog sporazuma o pristupanju u sjedistu NATO-a u Briselu, Bosna i Hercegovina je zvanicno postala clanicom NATO programa Partnerstvo za mir.

Od navedenog perioda, Bosna i Hercegovina je realizirala niz aktivnosti u okviru NATO/Pfl=>, koje su ujedno predstavljale obaveze u daljem procesu priblizavanja ka punopravnom clanstvu u NATO-u. U navedenom smislu, Bosna i Hercegovina se uspjesno ukljucila u Proces planiranja i revizije (PARP Proces), u okviru kojeg su definirani Partnerski ciljevi sa NATO, te je izraden Individualni partnerski program saradnje sa NATO (IPP). Dalju fazu i visi stepen priblizavanja NATO-u ostvaren je kroz pokretanje aktivnosti na izradi Individualnog partnerskog akcijskog plana (IPAP), kao posljednjem koraku ka Akcijskom planu za clanstvo u NATO-u (MAP). Prepoznavajuéi ostvareni napredak u oblasti odbrambenog sektora, NATO je na Samitu u Bukurestu, odrzanom u aprilu 2008. godine, dodijelio Bosni Hercegovini status zemlje u Intenziviranom dijalogu za pristupanje NATO-u (ID).

2. Sigurnosno okruzenje

Regija jugoistocne Evrope <lanas je potencijalno najnestabilnije evropsko podrucje. Za evropske prilike nizak stepen ekonomskog i ukupnog drustvenog razvoja, historijsko naslijede i razlike, mogéi su generatori novih nestabilnosti u regiji.

Postojeéa stabilnost u regiji u znacajnoj mjeri je postignuta zahvaljujuéi angazmanu meáunarodne zajednice i kljucnih svjetskih i evropskih sigurnosnih organizacija: Ujedinjenih naroda (UN), Sjeverno-atlantskog saveza (NATO), Organizacije za siguroost i saradnju u Evropi (OSCE) i Evropske unije (EU). Zbog vaznosti regije Jugoistocne Evrope za ukupnu evropsku i

medunarodnu sigurnost, daljnji angazman navedenih organizacija u regiji je ocek.ivan. Takav angazman podstaéi ée pozitivne trendove iskazane kroz spremnosti zemalja regije za aktivno ucesée u inícijativama za stabilizaciju i ukljucivanje u regionalne, evropske i evroatlantske sigurnosne integracijske procese.

U posljednjim decenijama, u Evropi su se dogodile dinamiéne promjene u drustvenim i si$_{gu}$mosnim strukturama, sa razvojem koherentnog pristupa pitanjima stabilnosti i si$_{gu}$rnosti. OSCE je prepoznata kao vodeéa organizacija u okviru ovog konteksta. Prisutnost OSCE-a u regiji i mehanizmi kojima raspolaze, afirmiraju ovu organizaciju kao jednog od najznaéajnijih nosioca mjera prevencije konflikata, post-konfliktne izgradnje mira, izgradnje demokratsk.ih institucija i jacanja demokratije opéenito.

Prateéi navedene promjene, politicka i vojna uloga NATO-a je značaino redefinirana. Evroatlantsk.i odnosi su predmet stalnih prilagodavanja sa tendencijom razvijanja nove sigurnosne arhitekrure, koja obuhvata NATO Program Partnerstvo za mir.

Sve zemlje regije su pitanje ukljucenja u EU definirale kao primarni vanjskopolitick.i cilj. Takocler, ostvaren je znacajan napredak i vidno poboljsanje sigurnosnog okruzenja u regiji koje ukljucuje i znacajno smanjenje vojnih potencijala. Vlade zemalja izabrane su na legitiman i demokratski nacin, a zemlje su clanice NATO-a ili NATO Programa Partnerstvo za mir. Odnosi Bosne i Hercegovine sa susjednim drzavama su u stalnom uzlaznom trendu, pri éemu se otvorena pitanja rjesavaju u diplomatskim okvirima.

3. Izazovi i rizici u oblasti odbrane

Izazovi i rizici u oblasti odbrane sa kojima se Bosna i Hercegovina suocava moraju se razmatrati u kontekstu globalnih, regionalnih i unutrasnjih zbivanja.

Aktivnim djelovanjem najuticajnijih politick.ih i vojnih faktora meélunarodne zajednice, potencijalne mo$_{gu}$énosti nastanka vojnog sukoba na prostoru Evrope bitno su reducirane. Isto tako, mo$_{gu}$énost globalnoga ratnog sukoba trenutno je bitno reducirana. U takvom okruzenju, radikalno je smanjena prijetnja suverenitetu i teritorijalnom integritetu Bosne i Hercegovine.

Izazovi i rizici u oblasti opée sigurnosti i odbrane na globalnom i regionalnom planu, koji mogu indirektno ili direktno uticati na unutrasnju stabilnost Bosne i Hercegovine su:

- nestabilnost nastala kao proizvod tranzicijsk.ih procesa prelaska na trzisnu ekonomiju, sto je rezultiralo razlikama u nivou ekonomskog i drustvenog razvoja zemalja,
- asimetricne prijetnje koje ukljuéuju terorizam u svim pojavnim oblicima, nekontroliranu proizvodnju i prodaju naoruzanja, nelegalnu trgovinu naoruzanjem, proliferaciju oruija za masovno unistenje, potencijalno stvaranje i aktivnosti nelegalnih oruzanih grupa i organizirani kriminal,
- poveéana opasnost od nastanka prirodnih i drugih katastofa i nesreéa sirih razmjera, kao posljedica ugrozavanja zivotne sredine uslijed industrijskog i tehnoloskog razvoja,
- prisilne migracije kao posljedica oruzanih sukoba,
- diskriminacija i netolerancija na rasnoj, etniékoj, religijskoj, socijalno-ekonomskoj, kulturnoj, poli tickoj i drugoj osnovi,
- relativno visoka koncentracija vojnih kapaciteta u regionu, sto dodatno uslozniava ukupne si$_{gu}$rnosne rizike.

Unutarnji izazovi i rizici sa kojima se Bosna i Hercegovina suoéava u oblasti opée sigurnosti, a koji se mo$_{g\,u}$ reflektirati i u oblasti odbrane su:

- zaostali politiéki i drustveni animoziteti, poticani od retrogradnih elemenata koji zagovaraju nacionalisticki ekstremizam,
- nepotpuna implementacija Opéeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- problemi politicke i ekonomske tranzicije drustva, koji rezultiraju sporim razvoiem efikasnih organa vlasti, ekonomskom nestabilnoséu i nelegalnim aktivnostima,
- problemi zastite granica,
- problem viskova naoruzanja i municije, neadekvatno skladistenje i cuvanje naoruzanja i municije i nelegalno posjedovanje istih,
- kontaminiranost teritorija nagaznim minama i neeksplodiranim ubojnim sredstvima,
- prirodne i druge katastrofe i nesreée.

U oblasti odbrane, Bosna i Hercegovina je opredijeljena za aktivno suprotstavljanje izazovima, rizicima i destruktivnim aktivnostima u svim pojavnim oblicima.

4. Politicki ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane

Ciljevi Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane podrzavaju ostvarivanje opéesigurnosnih drzavnih ciljeva definiranih dokumentom Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine i prioriteta vanjske politike definiranih dokumentom Opéi pravci i pirioriteti za provodenje vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina organizira, razvija i odrzava vojni kapacitet i spremnost svojih oruzanih snaga sa ciljem:

-osi$_{g\,u}$ranja suverenitcta, teritorijalne cjelovitosti, politicke nezavisnosti i meélunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine,

-unapreélenja ciljeva vanjske politike Bosne i Hercegovine,

-ispunjenja meélunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine,

-zastite drzavljana Bosne i Hercegovine.

Opéi sigurnosni ciljevi Bosne i Hercegovine proizilaze iz dokumenta Sigurnosna politika Bosne i Hercegovine i ukljucuju:

- zastitu suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, politicke nezavisnosti i meaunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine,
- uspostavljanje i razvoj institucija sistema sigurnosti koje ée bici sposobne da odgovore na sve rizike i prijetnje osnovnim vrijednostima i interesima Bosne i Hercegovine,
- razvijanje i ucvrséivanje opée sigurnosti i unutrasnje stabilnosti Bosne i Hercegovine,
- provedbu Opéeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- aktivno ucesée u izgradnji kolektivne sigurnosti putem pristupanja meélunarodnim sigurnosnim konvencijama, evropskim i evroatlantskim si$_{g\,u}$mosnim strukturama,
- promoviranje aktivne uloge Bosne i Hercegovine u medunarodnim organizacijama ciji je clan, kao i ukljucivanje u regionalne, evropske i evroatlantske politicke, ekonomske, vojne i druge integracione procese i organizacije, a narocito u EU i NATO,

- ¡ačanje civilne komande i kontrole nad Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine, parlamentarnog nadzora i transparentnosti u odbrambenim poslovima, u skladu sa standardima razvijenih demokratskih zemalja,
- demokratizaciju Bosne i Hercegovine kroz prihvatanje i primjenu standarda savremenog svijeta, kao i osposobljavanjem i efikasnim funkcioniranjem institucija drzavne vlasti na svim nivoima,
- jednakopravnost naroda i gradana, postivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- socijalnu sigurnost i jednak pristup gradana svim socijalnirn pravirna,
- borbu protiv terorizma, organiziranog kriminala, trgovine ljudima i korupcije,
- tranziciju cjelokupnog drustva u pravcu izgradnje modernog demokratskog drustva zasnovanog na vladavini prava, trfünoj ekonomiji, ekonomskom i ukupnom prosperitetu,
- unapredenje saradnje i svestranih odnosa sa zemljama regiona jugoistocne Evrope, a posebno sa susjednim zemljama,
- zastitu covjekove okoline.

U skladu sa dokumentom Opéi pravcÍ ì prioriteti za provodenje vanjske politike Bosne i Hercegovine, vanjska politika Bosne i Hercegovine usmjerena je ka unapredenju i ocuvanju trajnog mira, si$_{gu}$rnosti i sveukupnog drzavnog razvoja, medunarodnog mira i ukljucivanju Bosne i Hercegovine u savremene evroatlantske integracione tokove. U medunarodnim odnosima, aktivnosti Bosne i Hercegovine zasnivaju se na principima koji su sadrzani u Povelji UN-a, Zavrsnom aktu iz Helsinkija i ostalim dokumentima OSCE-a, te na opéeprihvaéenim principirna m.edunarodnog prava.

U skladu sa navedenim, u oblasti odbrane Bosna i Hercegovina je opredjeljena za:

- razvoj sistema odbrane i priustivih oruzanih snaga koji ée biti sposobni da izvrsavaju zakonom definirane zadatke, da odgovore na si$_{gu}$rnosne prijetnje vojne prirode i koji podrzavaju trajni mir, si$_{gu}$rnost, stabilnost i sveukupni drustveni razvoj,
- dosljednu provedbu Opéeg okvimog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,
- postivanje nepovredivosti granica i rjesavanje otvorenih medunarodnih pitanja i kriza konstruktivnim dijalogom, bez prijetnji ili upotrebe sile protiv teritorijalnog integriteta ili politicke nezavisnosti bilo koje zemlje,
- ukljucivanje u evropske i evroatlantske si$_{gu}$rnosne i druge integracione tokove,
- prihvatanje koncepta kolektivne sigurnosti, kao temelja svog dugorocnog odbrambenog opredjeljenja,
- aktivan doprinos kolektivnoj sigurnosti na globalnom planu putem uceséa u medunarodnim mirovnim misijama, u skladu sa potrebama medunarodne zajednice i vlastitim ljudskim i materijalno-tehnickim resursima,
- ispunjavanje ciljeva NATO programa Partnerstvo za mir, kao prvom koraku ka punopravnom clanstvu i ukljucivanju svojih oruzanih snaga u strukturu NATO-a,
- postupnu integraciju u sve strukture EU, uz prihvatanje odredaba i mehanizama iz Zajednicke vanjske i sigurnosne politike EU i Evropske sigurnosne i odbrambene politike,
- punu saradnju sa Medunarodnim krivicnim sudom za bivsu Jugoslaviju u Ha$_{gu}$,
- demokratsku, parlamentarnu i civilnu kontrolu nad oruzanim snagama i transparentnost u svirn aspektima odbrane,

- ispunjavanje obaveza iz Kodeksa ponasanja EU u pogledu izvoza oruzja, te postivanja medunarodnih sporazuma i ugovora o nesirenju oruzja za masovno unistenje,
- punu implementaciju Programa akcije UN za prevenciju, borbu i iskorjenjivanje nelegalne trgovine malim i lakim naoruzanjem (SALW), OSCE dokumenta o SALW-u, kao i Regionalnog plana implementacije borbe protiv sirenja SALW-a Pakta stabilnosti za Jugoistocnu Evropu.

111 CILJ I NACELA ODBRAMBENE POLITIKE

1. Cilj odbrambene politike Bosne i Hercegovine

Odbrambena politika Bosne i Hercegovine ima za cilj uspostavu osnovnih paramecara za funkcioniranje elemenata sistema odbrane radi ostvarivanja ciljeva Bosne i Ilercegovine u oblasti odbrane, opéih clrzavnih sigurnosnih ciljeva i prioriteta za provoélenje vanjske politike Bosne i Hercegovine.

Odbrambena politika definira osnovni odbrambeni koncept Bosne i Hercegovine, dugorocno ureduje angaziranje odbrambenih resursa u odgovoru na si$_{gum}$ osne i izazove i rizike u oblasti odbrane, projicira osnove upotrebe Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine, njihovog buduéeg razvoja i nacina djelovanja u ostvarivanju postavljenih ciljeva, te osnove izgradnje odbrambenih sposobnosti Bosne i Hercegovine.

2. Nacela odbrambene politike Bosne i Hercegovine

Radi definiranja osnovnih parametara za funkcioniranje elemenata sistema odbrane u ispunjavanju odbrambenih ciljcva Bosne i Hercegovine, te opéih drzavnih ciljeva i prioriteta u oblasti sigurnosti i vanjske politike, odbrambena politika Bosne i Hercegovine se zasniva na sljedeéim nacelima:

-demokratska, civilna kontrola nad oruzanim snagama, uz parlamentarni nadzor,

-transparencnost aktivnosti u oblasti odbrane, ukljucujuéi planiranje i budzetiranje odbrane,

-incegracija u regionalne, evropske i evroatlantske kolektivne si$_{gu}$rnosne strukture,

-modernizacija snaga, ukljucujuéi razvoj interoperabilnosá Oruzanih snaga Bosnc i Hercegovine sa NATO-om i dugorocno dostizanje NATO normi i uobicajenih praksi,

-uravnotezenost snaga i mo$_{gu}$énosti unutar podregija i jugoistocne Evrope u kontekstu sigurnosnih rizika,

-saradnja u oblasti kontrole naoruzanja i mjera izgradnje si$_{gu}$rnosti i povjerenja, ukljucujuéi ucesée u si$_{gu}$rnosnim strukturama i protokolima jugoistocne Evrope,

-izgradnja sistema odbrane kojim ée Bosna i Hercegovina realizirati ciljeve odbrambenih reformi, na putu od individualne ka kolektivnoj si$_{gu}$rnosti.

2.1 Demokratska, civilna kontrola nad oruzanim snagama, uz parlamentami nadzoc

Reformama sistema odbrane uspostavljena je demokratska kontrola Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine, u skladu sa praksom i standardima evropskih demokratskih drzava, koja podrazumijeva civilnu kontrolu nad oruzanim snagama i parlamentarni demokratski nadzor.

Civilna kontrola nad oruzanim snagama ostvaruje se preko demokratski izabranog organa - Predsjednistva Bosne i Hercegovine, posredstvom Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine.

Djelujuéi prema konsenzusu, Predsjednistvo Bosne i Hercegovine ostvaruje vrhovnu komandu i kontrolu nad Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine.

Parlamentarni demokratski nadzor nad oruzanirn snagama i institucijama odbrane ostvaruje se preko Parl$_{a\,m}$entarne skupstine Bosne i Hercegovine. Za ostvarivanje parlamentarnog nadzora, Parlamentarna skupstina Bosne i Hercegovine formira odgovarajuéa radna tijela - komisije, koje se neposredno bave navedenim pitanjem.

2.2 Transparentnost aktivnosti u oblasti odbrane, ukljucujuéi planiranje i budzetiranje **odbrane**

Za odbranu Bosne i Hercegovine angafüaju se znacajni ljudski i materijalni resursi i trosi veliki dio drzavnog budzeta, zbog cega je transparentnost posebno vazna u procesima planiranja i finansiranja odbrane. Informacije o tim pitanjima moraju bici dostupne vlastima i gradanima Bosne i Hercegovine i jasno pokazati da se resursi koji podrzavaju sistem odbrane nalaze pod kontrolom izabranih civilnih vlasti, te da su u funkciji odbrane i sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Transparentan pristup odbrambenim poslovima, u skladu sa medunarodnim standardima, podrazumijeva:

-dostupnost informacija o planiranju odbrambenih poslova, angaziranju sredstava i njihovih izvora, te o lokacijama jedinica i objekata,

-finansijska transparentnost,

-transparentnost strane vojne pomoéi,

-transparentnost saradnje sa oruzanim snagama drugih drzava,

-potpuna dostupnost i uvid u sve odbrambene aktivnosti civilnim organima koji vrse komandovanje i nadzor nad odbrambenim strukturama u Bosni i Hercegovini,

-saradnja sa odgovarajuéim vladinirn i nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima si$_{g\,u\,m}$osti i odbrane,

-otvorenost prema sredstvima javnog informisanja i kontinuirano informisanje javnosti o odbrambenim aktivnostima.

2.3 Integracija u regionalne, evropske i evroatlantske kolektivne sigumosne strukture

Si$_{g\,u}$rnost Bosne i Hercegovine nerazdvojno je povezana sa si$_{g\,u}$rnoséu i perspektivama neposrednog okruzenja, regije, Evrope i medunarodne zajednice u cjelini. Integracije u okviru regionalnih, evropskih i evroatlanskih kolektivnih si$_{g\,u\,r}$nosnih struktura, prioritetna su podrucja djelovanja Bosne i Hercegovine. U okviru kolektivnih si$_{g\,u}$rnosnih struktura, na principima saradnje, uvazavanja i zajednickog djelovanja, Bosna i Hercegovina ée osigurati unutarnju stabilnost i dati svoj doprinos daljoj izgradnji demokratske i stabilne Evrope i svjetskog mira u cjelini.

Bosna i Hercegovina razumije i prihvata koncept kolektivne odbrane, kao osnovu svoje dugorocne vojne strategije. Prvi korak Bosne i Hercegovine u navedenom pravcu je postati clanicom NATO-a, jer je u tom slucaju njen suverenitet i teritorijalni integritet zagarantiran i od strane cijelog $aveza.

Bosna i Hercegovina ée, u skladu sa moguénostima i raspolozivim resursima, pruzati doprinos UN-u, OSCE-u, EU i NATO-u, kao vodeéirn kolektivnim sigurnosnim organizacijama, u njihovim nastojanjima za odrzavanje mira, stabilnosti i sigurnosti na globalnom planu.

2.4 Modemizacija snaga, ukljucujuéi razvoj interoperabilnosti Oruianih snaga Bosne i Hercegovine sa NATO-om i dugorocno dostizanje NATO normi i uobicajenih praksi

Jedno od osnovnih nacela za Oruzane snage Bosne i Hercegovine je da organizira, popuni, opremi i obuci svoje snage kako bi se postigla unutrasnja i interoperabilnost sa snagama NATO-a i drzava partnera. Konacan dij je dostizanje NATO kompatibilnosti u cijelom spektru funkcija u oblasti odbrane, od oajvisih nivoa donosenja odluka vezanih za odbrambeou politiku, pa sve do operativnih i taktickih nivoa vojne odgovomosti. Postizanje NATO interoperabilnosti i kompatibilnosti bit ée dugorocan proces.

Ova inicijativa ée omo$_{gu}$éiti da Oruzane snage Bosne i Hercegovine izvode obuku i operacije na efikasan i djelotvoran nacin, kako samostalno tako i sa snagama NATO-a i vojnim snagama drzava partnera.

Modemizacija Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine provodit ée se:

-unapreélenjem nacina upotrebe jedinica u borbenim i neborbenim operacijama u cilju dostizanja savremenih standarda efikasnosti i ekonomicnosti,

-struktuiranjem profesionalnih i mobilnih oruzanih snaga, sposobnih i opremljenih za odgovor na razlicite izazove i za prenos tezista svog djelovanja,

-fleksibilnom organizacijom, stacioniranjem, opremljenoséu i uvjezbanoséu oruzanih snaga za odgovor na razlicite situacije u okviru definiraoe namjene,

-redukcijom zastarjelog, te planskim i ekonomski opravdanim uvoélenjem savremenog naoruzanja i opreme,

-postizanjem interoperabilnosti i kompatibilnosti sa oruzanim snagama zemalja clanica NATO-a i Programa Partncrstvo za mir, kroz standardizaciju i usaglasavanje vojne doktrine, opreme, sistema obuke, te operativnih i administrativnih procedura,

-stalnim usaglasavanjem sa ekonomskim mo$_{gu}$énoscima Bosne i Hercegovine.

Modemizacija snaga i kompatibilnost sa NATO-om su dugorocni ciljevi i bit ée ugradeni u svaki razvojni projekt Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine.

2.5 Uravnotezenost snaga i moguénosti unutar podregija i jugoistocne Evrope u kontekstu sigurnosnih rizika

Bosna i Hercegovina je opredijeljenja za striktnu primjenu dogovorenog reginalnog balansa snaga i sposobnosti koji ée biti u funkciji stabilnosti i opéeg drustvenog napretka. Balans snaga podrazumijeva balans u ljudstvu i naoruzanju, te priblizno isti procenat izdvajanja za budiet odbrane iz bruto drustvenog proizvoda.

S obzirom na potencijal i ekonomske moguénosti, posebno stabilizaciju ekonomskih prilika pod okriljem EU, realno je ocekivati da ée pojedine driave regije u dugorocnoj perspektivi poveéati sposobnosti svojih oruzanih snaga. Iz pozicije treoutnih si$_{gu}$mosnih prilika, takve mo$_{gu}$énosti ne predstavljaju predmet si$_{gu}$rnosne zabrinutosti, prvenstveno s obzirom na uspostavljeni reiim mjera za izgradnju povjerenja i sigurnosti u okviru OSCE-a, kao i na sporazume o ogranicenju i kontroli oruija. Kroz navedene mehanizme kontrolc, osi$_{gu}$rana je transparentnost razvoja vojnih potencijala u regiji, te mo$_{gu}$énost medusobnog uskladivanja i usaglasavanja u ovoj oblasti.

Postizanjem i primjenom rcgionalnog balansa demonstrira se opredjeljenje za izgradnju medunarodnog povjerenja i stvaranje pretposcavki za brzi razvoj bilateralne i regionalne saradnje. U uzem regionalnom okruzenju, trenutno nema naznaka o egzistiranju tipova oruija koji

zahtijevaju posebnu sigurnosnu brigu, kao sto su oruzja za masovno unistenje. Nastojanje Bosne i Hercegovine je da se na temelju izgradnje povjerenja, saradnje u sirokom spektru oblasti i dobrosusjedstva, ovakvi trendovi u regionu i dalje nastave.

2.6 Saradnja u oblasti kontrole naoruzanja i mjera izgradnje sigumosti i povjerenja, ukljucujuéi ucesée u sigurnosnim strukturama i protokolima jugoistocne Evrope

Provodenje i razvoj saradnje u oblasti kontrole naoruzanja i mjera izgradnje povjerenja predstavlja bitan uvjet unutarnje i vanjske stabilnosti i prosperitetnog razvoja Bosne i Hercegovine.

Saradnja u ovoj oblasti podrazumijeva:

-¡provodenje relevantnih odluka i rezolucija UN-a,

-punu implementaciju Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoruzanja i Beckog dokumenta (WD-99),

-provedbu Zavrsnog dokumenta o pregovorima o regionalnoj kontroli naoruzanja po clanu V Aneksa I -B Opéeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,

-provodenje zakljucaka konferencija Vijeéa za provedbu mira u Bosni i Hercegovini i podrsku koncepcije Pakta stabilnosti za jugoistocnu Evropu,

-ucesée u radu OSCE-a uz potpunu implementaciju mjera za izgradnju povjerenja 1 sigurnosti, a uz postivanje otvorenosti i transparentnosti,

-izgradnju NATO kompatibilne vojne doktrine Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine,

-demokratsku kontrolu oruzanih snaga koja ée unaprijediti kooperativnu si_{gu}rnost.

Daljim razvojem pozitivnih si_{gu}rnosnih procesa, usmjeravanim i iniciranim od unutrasnjih demokratskih snaga zemalja regije, doprinosi se stabilnosti regionalnog, ali i evropskog sigumosnog okruzenja. Bosna i Hercegovina u potpunosti podrzava takve procese, opredijeljena je i aktivno sudjeluje u provodenju aktivnosti iz oblasti kontrole naoruzanja i mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja.

2.7 Izgradnja sistema odbrane kojim ée Bosna i Hercegovina realizirati ciljeve odbrambenih reformi, na putu od individualne ka kolektivnoj sigurnosti

Jedan od ciljeva Bosne i Hercegovine u oblasti odbrane je izgradnja sistema odbrane sposobnog da odgovori na si_{gu}rnosne prijetnje vojne prirode, te sistema koji podrzava drustveni razvoj, stabilnost i si_{gu}rnost Bosne i Hercegovine.

Izgradnja takvog sistema odbrane zahtijeva reforme kojim ée se uskladivati potrebe, resursi i vlastite moguénosti. Reformama sektora odbrane osigurat ée se razvoj vlastitih odbrambenih sposobnosti, pruziti doprinos izgradnji stabilnog i sigurnog okruzenja, unaprijediti partnerstvo i saradnja s drugim demokratskim drzavama, te ubrzati pristupanje Bosne i Hercegovine kolektivnim sigurnosnim i odbrambenim organizacijama.

Modemi sistem odbrane potrebno je razvijati kao jednu od osnovnih drzavnih funkcija, a odbrambene institucije drzave, posebno oruzane snage, razvijati pod kontrolom institucija civilne vlasti. Na ovaj nacin, oruzane snage ée ispunjavanjem svojih funkcionalnih uloga predstavljati oslonac demokratskog razvoja drustva i njegove stabilnosti i sigurnosti. Izgradnja modernog odbrambenog sistema ukljucuje potrebu kontinuirane edukacije i strucnog usavrsavanja civilnog i vojnog osoblja u institucijama odbrane.

Ukoliko bi doslo do prijetnji po suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine odgovorio bi odgovarajuéim mjerama i aktivnostima usmjerenim na pripremu odbrane, koja bi se temeljila na nacelu kolektivne odbrane, te na potpunoj saradnji sa prijateljskim i saveznickim zemljama.

IV KOLEKTIVNE SIGURNOSNE INTEGRACIJE

1. Kolektivna odbrana

Kompleksnost savremenih sigurnosnih prijetnji uveliko prevazilazi sposobnosti zemalja za pojedinacni i samostalni odgovor. Zajednickim angazmanom, partnerstvom i saradnjom zemalja na sirem planu mo$_{gu}$ée je efikasno djelovanje u pravcu reduciranja i otklanjanja si$_{gu}$rnosnih prijetnji. Ovi procesi nemaju alternativu i predstavljaju nezamjenjiv doprinos ostvarenju medunarodnog mira.

Dugorocno gledano, NATO ée u buduénosti i dalje predstavljati najznacajniji faktor globalne sigurnosti. Za ocekivati je da ée evropske zemlje u tranziciji i u predstojeéem periodu biti prostor sirenja uticaja NATO-a, cime ée se doprinijeti procesu daljeg jacanja stabilnosti i sigurnosti.

Opredijeljena da jaca sposobnosti svojih oruzanih snaga da djeluju zajedno sa snagama clanicama NATO-a, narocito u misijama ocuvanja mira i humanitarnim operacijama, Bosna i Hercegovina je ispunila postavljene ciljeve i postala clanica NATO programa Partnerstvo za mir.

Kao clanica NATO programa Partnerstvo za mir, Bosna i Hercegovina ée izraditi potrebna dokumenta kojima ée odrediti podrucja saradnje sa NATO-om od obostranog interesa, odnosno podrucja u kojima ima najbolje kapacitete. Bosna i Hercegovina, svjesna svojih potencijala i mo$_{gu}$énosti, zeli ostvariti saradnju sa NATO-om prioritetno u podrucjima koja ée omoguéiti usvajanje NATO normi i osigurati interoperabilnost Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine sa oruzanim snagama zemalja clanica NATO-a. Takoder, Bosna i Hercegovina je spremna kao zemlja domaéin omoguéiti NATO-u koristenje infrastrukturnih i drugih raspolozivih kapaciteta prema ukazanim potrebama.

Strateski cilj Bosne i Hercegovine je postati punopravnom clanicom NATO-a, cime ée svoje potencijale integrirati u trenutno svjetski najznacajniji sistem kolektivne odbrane. Ovaj sistem podrazumijeva:

-uzajamnu pomoé drzava clanica sistema u slucaju napada izvana,

-postizanje visokog stepena si$_{gu}$rnosti drzava clanica sistema,

-jacanje odbrambenih potencijala drzava clanica u duhu standarda sistema kolektivne odbrane,

-stalne transformacije i prilagodavanja izmjenama sistema kolektivne odbrane.

Prijemom u punopravno clanstvo u NATO, Bosna i Hercegovina ée preuzeti obavezu uceséa u operacijama kolektivne si$_{gu}$rnosti, cime ée dati svoj doprinos u izgradnji i odrzavanju sigurnosti na globalnom planu.

Bosna i Hercegovina je opredjeljena za prihvatanje ciljeva i zahtjeva kolektivnih si$_{gu}$rnosnih organizacija kojima je pristupila. Clanstvom u ovim organizacijama stvara se dodatna odgovornost prili kom kreiranja vlastite odbrambene politike, a postupak donosenja odluka u oblasti odbrane podrazumijeva postivanje medunarodno prihvaéenih obaveza. Odluke o participaciji u strukturama i operacijama kolektivnih sigurnosnih organizacija donase nadleine

institucije Bosne i Hercegovine, u skladu sa prethodno potpisanim sporazumima o saradnji i medusobno definiranim pravima i obavezama.

2. Kolektivna i kooperativna sigumost

Pored strateskog opredjeljenja za punopravno clanstvo u NATO-u, Bosna i Hercegovina je opredijeljena da vlastite odbrambene potencijale i funkcije integrira u globalni sistem kolektivne si$_{gu}$rnosti, na osnovama medunarodne saradnje, angaziranja i partnerstva. U odnosu na sistem kolektivne odbrane, ovaj sistem je sveobuhvatniji oblik sigurnosnih integracija na kojem se zasniva djelovanje UN-a. Kao takav, isti predstavlja specifican sistem za odgovor medunarodne zajednice na krsenje medunarodnog mira. Bosna i Hercegovina prepoznaje krovnu ulogu Vijeéa si$_{gu}$rnosti UN-a u uspostavljanju i odriavanju globalnog mira i sigurnosti, te ée u skladu sa svojim moguénostima nastaviti da ucestvuje kao dio snaga UN-a u operacijama podrske miru u kriznim podrucjima u svijetu.

UN su osnov kolektivne sigurnosti svih njenih clanica, a NATO se u nekim situacijama moze naéi u ulozi izvrsioca aktivnosti za postizanje ciljeva kolektivne si$_{gu}$rnosti.

Kooperativna sigurnost je siri pristup kolektivnoj sigurnosti, koji ukljucuje sljedeée príncipe:

-davanje prednosti nevojnim rjesenjima,

-naglasak na medusobnom povjerenju - razuvjeravanju,

-naglasavanje vrijednosti dijaloga na multilateralnoj osnovi,

-sklonost multilateralizmu u odnosu na bilateralizam,

-odbrambene aktivnosti nisu ogranicene clanstvom u drugim organizacijama,

-drzave su nosioci sigurnosnog sistema, UZ ucesée nedrzavnih struktura (organizacija) u sistemu.

OSCE-ov Kodeks ponasanja o politicko-vojnim aspektima sigurnosti predstavlja jedan od mehanizama koji ovoj organizaciji daje znacajnu ulo$_{gu}$ u izgradnji kooperativne sigurnosti. Bosna i Hercegovina je opredijeljena za aktivnu saradnju sa OSCE-om, posebno u oblasti implementacije rezima mjera za izgradnju povjerenja i si$_{gu}$rnosti u regiji, te implementacije sporazuma o ogranicenju i kontroli oruzja.

Iako NATO ostaje temelj kolektivne sigurnosti, EU posjeduje i razvija autonomni sistem odbrane i si$_{gu}$rnosti, te sredstva za prevenciju sukoba i upravljanja krizama, koji stoje na raspolaganju medunarodnoj zajednici. Definiranjem Zajednicke vanjske i sigurnosne politike i Evropske sigurnosne i odbrambene politike, te konstituiranjem vlastitih odbrambenih snaga, EU se opredijelila za aktivno bavljenje pitanjima si$_{gu}$rnosti i odbrane i preuzimanje primarne odgovornosti za sigurnost na prostoru Evrope. Odbrambene snage EU predstavljaju bitnu pretpostavku za preuzimanje veée odgovornosti na podrucju vanjske politike i sigurnosti, ali i bitan faktor opéeg konsolidiranja i jacanja EU. Bosna i Hercegovina ée nastaviti sa implementacijom aktivnosti koje ée osi$_{gu}$rati njenu potpunu integraciju u sve strukture EU.

V MEBUNARODNASARADNJA

1. Bilateralna saradnja

Na nacelima uzajamnog uvazavanja, Bosna i Hercegovina je opredijeljena za uspostavu i unapredenje bilateralnih odnosa i saradnje u oblasti odbrane sa svim zainteresiranim zemljama.

Vojna pomoé prijateljskih zemalja, a narocito Sjedinjenih Americkih Drzava (SAD) u okviru posebno dizajniranih programa vojne pomoéi, u proteklom periodu predstavljala je glavni izvor opremanja, obuke i profesionalnih savjeta za Oruzane snage Bosne i Hercegovine. Uslijed ogranicenih resursa, takva saradnja i dalje ée imati znacajnu ulogu u profesionalnom razvoju i modernizaciji Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine. Kroz programe bilateralne saradnje, nastojat ée se osigurati resursi i drugi vidovi podrske za postizanje sofisticiranih odbrambenih sposobnosti.

Bosna i Hercegovina je opredijeljena i ocekuje da ée kroz angazman u okviru NATO-a i drugih programa i inicijativa, SAD u buduénosti i dalje ostati njen najznacajniji strateski partner u oblasti odbrane.

Putem aktivne bilateralne politike, Bosna i Hercegovina ée jacati izgradnju prijateljskih i obostrano korisnih odnosa i sa svim drugim zainteresiranim zemljama, prioritetno susjednim, clanicama NATO / Partnerstvo za mir ilzemljama regiona.

2. Multilateralna saradnja

Bosna i Hercegovina je opredjeljenja za aktivnu medunarodnu saradnju na politickom, ekonomskom, vojnom i sígurnosnom planu. Stoga ée uloziti dodatne napore da zadovolji svoje strateske interese priblizavanja i institucionaliziranja odnosa sa bitnim medunarodnim strukturama. Prikljucenje EU i NATO-u ostaje osnovni prioritet aktivnosti na svim nivoima. To podrazurnijeva potpuno implementiranje medunarodnih ugovora i sporazuma, reforme u procesu ukljucenja u NATO i realizaciju obaveza preuzetih nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruzivanju sa EU.

Kroz implementaciju medunarodnih inicijativa i programa u oblasti odbrane, Bosna i Hercegovina ée nastojati ojacati i unaprijediti svoje odbrambene sposobnosti, te razvijati strucnost i profesionalnost pripadnika oruzanih snaga.

3. Regionalna saradnja

Po svom geostrateskom polozaju i ukupnim karakteristikama, Bosna i Hecegovina ima veliki znacaj za stabilnost regije jugoistocne Evrope. Zbog toga, Bosna i Hercegovina treba pruziti maksimalan doprinos unapredenju ukupnih odnosa i saradnje izmedu drzava i naroda regije.

Angaziranje NATO-a, EU-a i SAD-a u regiji jugoistocne Evrope, kao najuticajnijih politickih i vojnih faktora medunarodne zajednice, dokazuje vaznost stabiliziranja regije za ukupnu evropsku sigurnost. Bosna i Hercegovina dijeli takvo opredjeljenje i spremna je aktivnom saradnjom i zajednickim rjesavanjem problema doprinijeti ovom procesu, koji je u skladu sa njenim vanjsko-politickim i odbrambenim interesima i ciljevima.

Bosna i Hercegovina ée nastojati unaprijediti svoju ulogu i znacaj u regionalnoj saradnji, i to narocito: razvojem intenzivnih i svestranih odnosa sa svim zemljama regije, posebno susjedima, pokretanjem inicijativa u procesu provedbi i dosljednom provedbom sporazuma o regionalnoj i subregionalnoj kontroli naoruzanja, uceséem u regionalnim odbrambenim inicijativama i organizacijama, te uceséem u regionalnim inicijativama uspostavljenim s ciljem jacanja mjera izgradnje povjerenja i sigurnosti.

Bosna i Hercegovina ée i dalje ucestvovati u aktivnostima NATO-ove Inicijative za jugoistocnu Evropu, usmjerenim na harmonizaciju í pruzanje podrske regionalnoj suradnji u oblastí sigurnosti i odbrane, kao i u konkretnim projektima.

Bosna i Hercegovina je opredijeljena da prihvati i razvija i druge oblike saradnje u oblasti odbrane na regionalnom nivou.

4. Posebni aranimani

Angazman NATO-a u Bosni i Hercegovini bio je od presudne vaznosti za uspostavu i odrzavanje mira i stabilnosti u postdejtonskom periodu.

Danas, pripadnici Staba NATO-a u Sarajevu, snage EU (EUFOR) i medunarodne organizacije predstavljaju sastavni dio si$_{gu}$rnosnog okruzenja Bosne i Hercegovine.

Kao rezultat dosadasnje saradnje sa NATO-om, Bosna i Hercegovina je ostvarila napredak u brojnim oblastima, kao sto je postignuta transparentnost u planiranju odbrane, planiranju i raspodjeli budzeta, te demokra skoj kontroli nad oruzanim snagama. Bosna i Hercegovina je opredijeljena da u saradnji sa Stabom NATO-a u Sarajevu nastavi sa realizacijom aktivnosti restrukturiranja sistema odbrane i implementacijom do sada posti$_{gn}$utih reformskih rjesenja u ovoj oblasti. Namjera je da se u buduénosti, kroz realizaciju zajednickih programa sa Stabom NATO-a u Sarajevu, unaprijedi saradnja Bosne i Hercegovine sa NATO-om do njenog punopravnog clanstva u ovoj organizaciji.

Mandat i uloga EUFOR-a u Bosni i Hercegovini regulirani su relevantnim rezulucijama Vijeéa si$_{gu}$rnosti Ujedinjenih naroda. Ove rezolucije daju pravnu osnovu EUFOR-u i Stabu NATO-a u Sarajevu u ispunjavanju rnisije stvaranja stabilnog i sigumog okruzenja u Bosni i Hercegovini, u skladu sa vojnim aspektima Opéeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Bosna i Hercegovina ée i u buduénosti osi$_{gur}$ati visok nivo saradnje sa EUFOR-om, te nastojati da njene institucije u sto skorijem vremenu u potpunosti preuzmu nadleznosti EUFOR-a i samostalno osiguraju drzavnu stabilnost i sigurnost u svim funkcionalnim aspektima.

Posebno dizajnirani prograrni: Finansiranje inozemnih vojski (FMF), Medunarodna vojna edukacija i obuka (IMET) i Oruzane snage - oruzanim snagama (Mil - Mil, ranije Zajednicki kontakt timovi - JCTP), u dosadasnjem periodu predstavljali su znacajnu podrsku Vlade SAD u procesu opremanja, obuke i profesionalnog razvoja Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine u skladu sa NATO normama. Takoder, Bosna i Hercegovina je sa SAD potpisala Sporazum o nabavci i uzajamnim uslugama (ACSA) koji olaksava uzajamnu podrsku sirokog spektra projekata. Bosna i Hercegovina je opredijeljena i ocekuje da ée implementacijom postojeéih i definiranjem novih programa i projekata nastaviti stratesku saradnju sa SAD u oblasti odbrane.

Sa svrhom osiguranja obuke za oficire Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine i drugih drzava u cilju efikasnijeg ucestvovanja u operacijama podrske miru i humanitarnim operacijama, u Sarajevu je, kao zajednicki projekt vise partnerskih zemalja, formiran Centar za obuku za operacije podrske mira (PSOTC). Nakon potpunog preuzimanja od strane institucija odbrane Bosne i Hercegovine, PSOTC moze posluziti kao jezgra za organiziranje naprednog sistema obrazovanja za potrebe Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine. PSOTC je uvrsten u listu PfP centara, te je ambicija da isti postane jedan od regionalnih centara za obuku.

VI ODBRAMBENI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE

1. Opéa razmatranja

Odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine je dio integralnog sigurnosnog sistema Bosne i Hercegovine. Ovaj sistem predstavlja jedinstven oblik organizacije, resursa i aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine i Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine usmjerenih na ostvarivanje definiranih drzavnih odbrambenih ciljeva, pripreme za odbranu i odbranu drzave, te aktivnosti kolektivne si$_{gurn}$osti u okviru medunarodnih sigurnosnih i odbrambenih organizacija.

Odbrambeni sistem Bosne i Hercegovine je koncepcijska i regulatoma osnova iz koje se razvijaju svi drugi podsistemi, resursi, funkcije i planovi odbrane uskladeni sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine.

U okviru odbrambenog sistema, Bosna i Hercegovina organizira, odrzava i razvija svoje oruzane snage i instirucije odbrane nadlezne za upravljanje, rukovodenje i komandovanje oruzanim snagama. U lancu komandovanja, insritucije odbrane i Oruzane snage Bosne i I--lercegovine su pod vrhovnom komandom i kontrolom Predsjednistva Bosne i Hercegovine.

2. Odbrambeno planiranje i upravljanje odbrambenim resursima

Glavni podsistemi odbrambenog sistema su sistem odbrambenog planiranja i sistem upravljanja odbrambenirn resursima. Ovi podsistemi su medusobno interakrivni, podrzani funkcionalnim i operativnim sistemima odbrane i povezani jedinstvenim sistemom planiranja, programiranja, budzeriranja i izvrsenja.

U skladu sa svojim zakonskim nadleznostima, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine je odgovorno za razvoj sistema planiranja, programiranja, budzetiranja i izvrsenja, te za izradu i implementaciju funkcionalnih polirika kojima se definira sveobuhvatan proces planiranja odbrane unutar odbrambenih insritucija i Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine. Na ovaj nacin, Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine usmjerava i upravlja razvijanjem vojnih ciljeva, strategija, planova, programa i resursa za realizaciju Sigumosne i Odbrambene politike Bosne i Hercegovine.

21 Sistem planiranja, programiranja, budzetiranja i izvrsenja

Krovni okvir za sve funkcije odbrane pruza jedinstveni sistem planiranja, programiranja, budzetiranja i izvrscnja. Koncept i nacela ovog sistema oblikovani su po slicnim sisternima primijenjenim u zemljama clanicama NATO-a. Specificne aplikacije sistema uzimaju u obzir realnost velicine i vrste operacija Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine, kao najvaznijeg operativnog dijela odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine, te odobrena finansijska sredstva za izvodenje operacija.

Sistem planiranja, programiranja, budzcriranja i izvrsenja predstavlja sveobuhvatan preces upravljanja koji povezuje sistem odbrambenog planiranja i sistem upravljanja odbrambenim resursima. U okviru ovog sistema, definiraju se ciljevi i strategija odbrane, operacije oruzanih snaga, te resursi potrebni za izvodenje operacija u skladu sa definiranim ciljevima i strategijom odbrane. Na ovaj nacin, sistem je direktno povezan sa procesom predlaganja i izrade godisnjeg budzeta odbrane, kojim se odreduju budzetski zahtjevi za potrebe odbrane, definisu prioriteti primjene i upravlja odobrenim finansijskim sredstvima u budzetu odbrane.

2.2 Sistem odbrambenog planiranja

Sistem odbrambenog planiranja cini slozen proces medusobno povezanih elemenata i aktivnosti, pocevsi od definiranja odbrambenih izazova, ciljeva, zadataka i resursa do distribucije potrebnih resursa za izvrsavanje definiranih odbrambenih zadataka i misija. Odbrambeno planiranje je prvi korak u sistemu planiranja, programiranja, budzetiranja i izvrsenja.

Istovremeno, odbrambeno planiranje predstavlja kontinuiran proces procjene i donosenja odluka o pitainjima koja su od interesa za sigurnost drzave. Taj proces identificira sigurnosne interese Bosne i Hercegovine, izazove i rizike sa kojima se suocava, ciljeve i strategiju odbrane, vlastite i prijateljske snage, te na osnovu toga procjenu i finansiranje prioriteta u oblasti sigurnosti i odbrane. Iz ove analize i odluka koje slijede, planiraju se i programiraju budzet i resursi, kako bi se omo$_{gu}$éilo da Oruzane snage Bosne i Hercegovine odgovore na definirane si$_{gu}$rnosne i odbrambene izazove i rizike.

I<rajnji rezultat procesa planiranja je sveobuhvatan i konzistentan skup planova na osnovu kojih institucije odbrane realiziraju svoje aktivnosti i pokazuju na koji nacin doprinose si$_{gu}$rnosti Bosne i Hercegovine i ispunjavanju njenih medunarodnih obaveza u ovoj oblasti. Planovi odbrane ukljucuju sve dokumente u okviru odbrambenog sistema kojim se planiraju aktivnosti za ostvarivanje drzavnih sigurnosnih i odbrambenih ciljeva.

2.3 Sistem upravljanja odbrambenim resursima

Upravljanje odbrambenim resursima se zasniva na planskom pristupu, utemeljenom na postivanju zakona, punoj transparentnosti aktivnosti i postizanju interoperabilnosti sa zemljama clanicama NATO-a.

Osnovni principi za planiranje odbrane i strukture Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine su kredibilitet, priustivost i primjenjivost. To znaci da su snage, nastale kao rezultat procesa odbrambenog planiranja, priustive i sposobne da se efikasno suprotstave odbrambenirn izazovima s kojima se Bosna i Hercegovina suocava. Zahtjev za ispunjavanjem navedenih principa uspostavlja nuznu vezu i interakciju izmedu sistema odbrambenog planiranja i sistema upravljanja odbrambenim resursirna. Sistem upravljanja odbrambenim resursima osi$_{gu}$rava procedure i postupke kojima se usmjerava i kontrolira upotreba personalnih, finansijskih, materijalnih i drugih odbrambenih resursa na najoptimalniji nacin. Stoga ovaj sistem ukljucuje i procedure kontrole finansijskih sredstava koja se iz drzavnog budzeta osiguravaju za potrebe odbrane.

Krajnji cilj jedinstvenog sistema upravljanja odbrambenim resursima je postizanje najviseg stepena si$_{gu}$rnosti uz najmanje troskove, uz primjenu objektivno oskudnih odbrambenih resursa na djelotvoran i efikasan nacin kako bi bili obavljeni oni vojni zadaci koji su najvazniji za si$_{gu}$most drzave.

3. Funkcionalni i operativni sistemi odbrane Bosne i Hercegovine

Organizacija institucija odbrane Bosne i Hercegovine se zasniva na funkcionalnim sistemima koji su koncipirani na osnovu modela institucija odbrane zemalja NATO-a. Funkcionalni sistemi odbrane osi$_{gu}$ravaju medusobnu usklađenost i koordinirano djelovanje institucija odbrane u cilju izvodenja dodijeljenih misija na najoptimalniji nacin. Glavni funkcionalni sistemi odbrane su:

-politika i planiranje,

-medunarodna saradnja,

-obavjestajno-si$_{gu}$mosni poslovi,

-komanda, kontrola i komunikacije, kompjuteri i upravljanje informacijama,

-upravljanje personalom,

-nabavka i logistika,

-finansije i budzet.

Radi osiguranja spremnosti za izvrsenje dodijeljenih misija, glavni funkcionalni sistemi odbrane se dopunjavaju operativnim sistemima odbrane, koji obuhvataju:

-planove i operacije,

-obuku i

-upravljanje snagama.

4. Civilno-vojna saradnja

U vremenu koje predstoji, civilno-vojna saradnja postaje značaian dio aktivnosti unutar odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine. Ova saradnja predstavlja znacajan oblik afirmacije institucija odbrane Bosne i Hercegovine i njihovog doprinosa razvoju cjelokupnog drustva.

Civilno-vojna saradnja razvijat ée se kroz razne oblike, a prioritetno pruzanjem pomoéi Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine civilnim organima u:

-reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreée, u slucaju nastanka, opasnosti od nastanka ili za potrebe otklanjanja posljedica istih,

-humanitarnim aktivnostima,

-borbi protiv terorizma,

-kontroliranom stavljanju na raspolaganje odgovarajuéih resursa i kapaciteta,

-drugim aktivnostima koje doprinose ugledu i drustvenoj korisnosti oruzanih snaga.

Uredenje ove oblasti, u cilju jasnog definiranja pozicija svih ucesnika, predstavljat ée jedan od najznacajnijih predstojeéih zadataka institucija odbrane Bosne i Hercegovine.

5. Ocuzane snage Bosne i Hercegovine

Najvazniji operativni dio odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine cine Oruzane snage Bosne i Hercegovine. Oruzane snage Bosne i Hercegovine su profesionalna, jedna vojna sila koju organizira i kontrolira drzava Bosna i Hercegovina. Kao instituciju Bosne i Hercegovine, oruzane snage cine pripadnici iz reda sva tri konstitutivna naroda i reda ostalih, u skladu sa Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine.

5.1 Zadaci

Osnovna uloga Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine je prvenstveno odbrambena. Medutim, savremeni izvori ugrozavanja sigurnosti takve su prirode da im se ni jedna drzava, a pogotovo mala drzava s ogranicenim resursima, ne moie sama uspjesno suprotstavljati. U takvom okruzenju, medunarodna zajednica kroz aktivnosti kolektivne si$_{g\,u}$rnosti stvara pretpostavke za blagovremenu i odgovarajuéu pomoé i podrsku bilo kojoj driavi u slucaju njenog suocavanja sa sigurnosnim problemima. Bosna i Hercegovina dijeli takva opredjeljenja i svojim oruzanim snagama dodjeljuje zadatke:

-uceséa u operacijama kolektivne sigurnosti, u operacijama za podrsku miru i samoodbrani, ukljucujuéi i borbu protiv terorizma,

-pruzanja vojne odbrane Bosni i Hercegovini i njenim drzavljanima u slucaju napada.

Bosna i Hercegovina svoje oruzane snage priprema i za sudjelovanje u zadacima u kojima one trebaju dokazati svoju visestruku drustvenu korisnost u mirnodopskim uvjetima. Vojna organizacija i njeni operativni potencijali stavljaju se pod zakonom definiranim uvjetima u sluzbu sirokih potreba drustva. Oruzane snage Bosne i Hercegovine sudjeluju u planiranju i pripremi, te pruzaju pomoé civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreée kada razmjere istih nadilaze moguénosti namjenskih institucija. Stoga su Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine doclijeljeni i zadaci:

-pomoéi civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreée,

-protivminskog djelovanja u Bosni i Hercegovini.

Oruzane snage i ukupni odbrambeni potencijali demokratskih drzava angaziraju se u operacijama kolektivne sigurnosti, razlicitim medunarodnim humanitarnim i mirovnim misijama i u okvirima aktivnosti medunarodnih sigurnosnih i drugih organizacija. Ovakvim medunarodnim angazmanima razvija se i ucvrséuje povjerenje i sigurnost medu drzavama, izgraduje sigurnomo i stabilno okruienje u kojem je ogranicen prostor za primjenu sile i nasilno rjesavanje sporova, zastiéuju i spasavaju ljudski zivoti, te umanjuju materijalni gubici. U zelji da gradi moderne oruzane snage, doprinosi demokratizaciji i izgradnji sigurnosti i stabilnost na sirem globalnom planu, Bosna i Hercegovina je opredijeljena da angazuje svoje oruzane snage u takvim misijama i aktivnostima, te istima dodjeljuje zadatak ispunjavanja medunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

5.2 Organizacija

Oruzane snage Bosne i Hercegovine organizirane su u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine, Zakonom o sluzbi u Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine i Odlukom Predsjednistva Bosne i Hercegovine o velicini, strukturi i lokacijama Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine.

Organizacija Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine zasnovana je na funkcijama koje se izvode i prilagodena specificnim potrebama Bosne i Hercegovine. Funkcije se rasporeduju od nivoa Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine, preko Zajednickog staba Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine do podredenih komancli.

Osnovna nacela organizacije Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine su priustivost, transparentnost i potpuna koorclinacija medu funkcionalnim i specijalistickim osobljem na svim nivoima.

Oruzane snage Bosne i Hercegovine sastoje se iz vidova, rodova i sluzbi. Koncept jedne vojne sile implementiran je na nacin da se Oruzane snage Bosne i Hercegovine sastoje iz rodova organiziranih po sistemu pukova. Postoje tri pjesadijska puka koji su organizacije odgovome za vojno naslijede i identitet jedinica i naroda iz kojih poticu, te sest ostalih pukova: puk artiljerijskih jedinica, puk oklopno-mehaniziranih jedinica, puk inzinjerijskih jedinica, puk rodova borbene podrske, puk sluzbi podrske i puk rodova zrakoplovstva i protivzracne odbrane. Pukovi nemaju operativna ni administrativna ovlastenja.

5.3 Struktura

Struktura Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine se zasniva na profesionalnim vojnim licima, civilnim licima na sluzbi u Oruzanim snagama Bosne i Hercegovine i licima u rezervnom sastavu.

Stab i komande Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine su Zajednicki stab Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine, Operativna komanda Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine i Komanda za podrsku Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine.

Zajednicki stab Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine je strucni stabni organ potcinjen ministru odbrane Bosne i Hercegovine. Ovom stabu podredeni su Operativna komanda Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine i K.omanda za podrsku Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine.

Operativnoj komandi Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine podredene su tri pjesadijske brigade, brigada zracnih snaga i protivzracne odbrane i brigada takticke podrske. K.omandi za podrsku Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine podredeni su Komanda za upravljanje personalom, K.omanda za obuku i doktrinu i Komanda logistike.

Brigada je osnovna formacija Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine. Osnovni element brigade je bataljon. Brigadi su dodijeljeni odgovarajuéi dijelovi za podrsku, sto je kompatibilno organizaciji oruzanih snaga zemalja clanica NATO-a. Pjesadijska brigada sastoji se od bataljona iz vise od jednog pjesadijskog puka.

Organi.zacijsko-formacijska struktura Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine ée se kontinuirano sagledavati i prilagodavati kako bi iste bile sposobne na efikasan nacin izvrsavati zakonom definirane zadatke, te kako bi se osigurala uskladenost sa organizacijom oruzanih snaga zemalja clanica NATO-a.

Jedinice Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine namijenjene za misije od najveéeg prioriteta ée biti popunjene aktivnim profesionalnim vojnim sastavom. Navedeno ukljucuje konstituiranje jedinica za angazovanje u misijama u okviru NATO Programa Partnerstvo za mir i po osnovu ocekivanog clanstva u NATO-u. Takoder, vazni zadaci deminiranja i pruzanja pomoéi civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreée podrazumijevaju angazman dobro obucenog i opremljenog aktivnog profesionalnog vojnog sastava.

Moderna organizacija odbrane, zasnovana na demokratskim princIp1ma, podrazumijeva angazman visoko profesionalnog civilnog kadra na sluzbi u oruzanim snagama. Civilna lica ée biti pozicionirana na svim nivoima organizacije Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine.

Rezervni sastav Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine, u velicini od jedne polovine aktivnog sastava, nadopunjavat ée i podrzavati aktivni profesionalni sastav. Osposobljenost i integriranost rezervnog sastava u strukturu oruzanih snaga doprinijet ée jacanju odbrambenih sposobnosti Bosne i Hercegovine, sadrzajnijim moguénostima pruzanja pomoéi organima civilne vlasti, kao i izvrsavanju drugih specificnih misija Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine.

5.4 Obuka

Pripadnici Oruianih snaga Bosne i Hercegovine moraju biti potpuno osposobljeni za obavljanje dodijeljenih zadataka i misija na efikasan i djelotvoran nacin. Obuka i edukacija u skladu s NATO normama i uobicajenim praksama bit ée prioritet. Planiranje obuke bit ée usmjereno na postizanje unutrasnje interoperabilnosti Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine, te interoperabilnosti i kompatibilnosti sa snagama NATO-a.

Oruzane snage Bosne i Hercegovine ée kroz sistem obuke osigurati stalni profesionalni razvoj svojih pripadnika. Razvijat ée se individualne i kolektivne sposobnosti na opéim vojnickim vjestinama i sposobnosti za angaziranje u potencijalnim buduéim misijama.

Profesionalni razvoj voda ukljucivat ée edukaciju oficira i podoficira oruzanih snaga u vojnim i civilnim obrazovnim ustanovama u zemlji i inozemstvu. Tehnicka i specijalisticka obuka bit ée naglasena kao vazan segment obuke i edukacije. Skolovanje i strucno-specijalisticko usavrsavanje

pripadnika Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine planirat ée se i razmatrati unutar prioriteta finansiranja oruzanih snaga.

5.5 Prioriteti angaziranja

Oruzane snage i odbrambeni potencijali Bosne i Hercegovine primarno se razvijaju za potrebe odbrane i zastite od ugrozavanja vojne prirode. Medutim, u savremenim uvjetima, kao posljedica kompleksnosti si$_{gu}$rnosnih izazova ali i ocekivanja drustva, Oruzane snage Bosne i Hercegovine moraju razvijati sposobnosti visenamjenske upotrebe, kao sto je to praksa u modernim odbrambenim sistemima drugih drzava.

U okviru primarne namjene i definiranih zadataka, Oruzane snage Bosne i Hercegovine prioritetno ée razvijati sposobnosti za sljedeéa angaziranja:

- **Odbrambene aktivnosti:** Iako prijetnja od direktnog vojnog napada izvana nije vjerovatna, Oruzane snage Bosne i Hercegovine moraju razvijati planove za nepredvidene situacije, te izvoditi obuku, vjezbe i operacije kako bi bile pripravne za odgovor na svaku vrstu prijetnji, posebno imajuéi u vidu príncipe kolektivne odbrane. Navedeno ukljucuje stalni profesionalni razvoj i strucno-specijalisticko usavrsavanje pripadnika Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine,
- **Podrska civilnim organima:** Oruzane snage Bosne i Hercegovine ée razvijati i odrzavati sposobnosti za pruzanje pomoéi civilnim organima u sirokom spektru aktivnosti. U skladu sa zakonskim nadleznostima, Oruzane snage Bosne i Hercegovine ée civilnim organima pruzati pomoé u: reagiranju na prirodne i druge katastofe i nesreée; humanitarnim operacijama; operacijama demininranja i uklanjanja neeksplodiranih ubojnih sredstava; operacijama unistavanja nelegalnog naoruzanja i municije; operacijama medicinske pomoéi i evakuacije; operacijama traganja i spasavanja; kontroliranom stavljanju na raspolaganje odgovarajuéih resursa i kapaciteta; obavljanju drugih aktivnosti i reprezentativnih duznosti koje odgovaraju suverenoj i postovanoj drzavi,
- **Operacije podrske miru:** Bosna i Hercegovina zeli da jacanjem svojih oruzanih snaga postane sposoban i pouzdan partner u borbi za mir i stabilnost u cijelom svijetu. Stoga ée razvijanje sposobnosti za razmjestanje potpuno opremljenih i obucenih jedinica u medunarodno odobrene operacije kolektivne si$_{gu}$rnosti i operacije podrske miru predstavljati jedan od prioriteta Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine. Takoder, NATO od svojih clanica trazi da imaju odrzive i mobilne snage koje se mogu razmjestati. U cilju ispunjavanja uvjeta NATO-a, dijelovi organizacijske strukture Oruzanih snaga BiH moraju biti modularni, razmjestivi i medusobno zamjenjivi.

5.6 Posebne sposobnosti

Spremnost i sposobnost da doprinosi globalnoj sigurnosti Bosna i Hercegovina je dokazala formiranjem i upuéivanjem Jedinice Oruzanih snaga Bosne i Hercegovine za unistavanje neeksplodiranih ubojnih sredstava u operaciju podrske miru u Iraku, te upuéivanjem vojnih promatraca u misije UN-a u Etiopiji/ Eritreji i Demokratskoj Republici Kongo.

Bosna i Hercegovina ée nastaviti razvijati jedinstvene sposobnosti svojih oruzanih snaga za ucesée u medunarodno odobrenim operacijama podrske miru. Takoder, clanstvo u NATO-u ukljucuje opredjeljenje za razmjestanje snaga u misijama kolektivne sigurnosti.

Kao clanica programa Partnerstvo za mir i aspirant za punopravno clanstvo u NATO-u, Bosna i Hercegovina zeli pomoé NATO-a u sagledavanju postojeéih kapaciteta, opremljenosti i

osposobljenosti za misije unistavanja neeksplodiranih ubojnih sredstava i razvijanja jedinice za demininiranje. Takoder, Bosna i Hercegovina zeli pomoé NATO-a u potencijalnom razvijanju ovog podrucja kao svoje posebne sposobnosti za buduée ucesée u aktivnostima Programa Partnerstvo za mir i operacijama podrske miru. Razvoj potrebnih resursa i dogradnja moguénosti za cjelovito ovladavanje poslovima demininiranja, ukljucujuéi planiranje, organizaciju, obuku, izvrsenje i kontrolu nad poslovima demininiranja, konacni je cilj Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti.

Integracijom u NATO, Bosna i Hercegovina je spremna da razvija i druge posebne sposobnosti od zajednickog interesa. Posebno, Bosna i Hercegovina ée razvijati sposobnosti svojih oruzanih snaga koje odgovaraju vlastitim interesima i ciljevima u oblasti odbrane.

Takoder, u skladu sa razvijenim sposobnostima, razmatrat ée se mo$_{gu}$énost prosirenja uceséa Bosne i Hercegovine u medunarodno odobrenim operacijama podrske miru i NATO vodenim operacijama kolektivne si$_{gu}$rnosti upuéivanjem dodatnih jedinica, uz prethodno opremanje i obucavanje istih.

VII ZAKLJUCAK I VIZIJA

Reformama odbrambenog i sigurnosnog sektora u zemljama regiona ostvaren je značajan napredak u oblasti jacanja i izgradnje mjera povjerenja. Navedeni procesi generalno su rezultirali stabilnom si$_{gu}$rnosnom situacijom u okruzenju i stalnim naporima za uspostavu i unapredenje saradnje u oblasti odbrane i sigurnosti. Zemlje regiona iskazale su opredijeljenost za pristupanje evropskim i evroatlantskim integrativnim procesima, cime se stvaraju pretpostavke za jedinstveni pristup sigurnosnim pitanjima u regionu.

Aktivnim djelovanjem najuticajnijih politickih i vojnih faktora medunarodne zajednice, potencijalne moguénosti nastanka vojnog sukoba na prostoru Evrope, prvenstveno na njegovom trenutno najkonfliktnijem, jugoistocnom podrucju, bitno su reducirane. Takoder, moguénost globalnoga ratnog sukoba trenutno je bitno reducirana. U takvim uvjetima sigurnosnog okruzenja trenutno ne postoji direktna vojna prijetnja Bosni i Hercegovini, te se ne uocava da bito koja drzava u uzoj regiji ima politicke namjere za upotrebu vojne sile protiv suvereniteta i teritorijalnog íntegriteta Bosne i Hercegovine.

Cilj Bosne i Hercegovíne je ukljucivanje u evropske i evroatlantske sigurnosne i druge integracíone tokove, te da u bliskoj buduénosti dosti$_{gn}$e takav nivo drustvene stabilnosti koji ée omo$_{gu}$éiti povlacenje misije medunarodnih snaga iz zemlje i poq)uno preuzimanje odgovornosti za vlastitu sigurnost.

Reformom sistema odbrane ucinjen je znacajan korak u reformi cjelokupnog sigurnosnog sektora u Bosni i Hercegovini. Jedan od glavnih ciljeva reforme odbrane je ispunjavanje uvjeta za pristupanje Bosne i Hercegovine u punopravno clanstvo u NATO, cime ée postati aktivni sudioník i dati doprinos globalnoj sigurnosti, nasuprot ranijoj poziciji konzumenta sigurnosti. P$_{rv}$i korak u tom pravcu je ispunjavanje obaveza iz NATO programa Partnerstvo za mir, koji je uspostavljen kao izraz zajednickih ubjedenja da se stabilnost i sigurnost u evroatlantskom podrucju moze postiéi samo kroz saradnju i zajednicko djelovanje.

Oruzane snage Bosne i Hercegovine su garant sigurnosti Bosne i Hercegovíne i značajno sredstvo za ispunjavanje njenih medunarodnih obaveza. Bosna i Hercegovina je opredijeljena za nacela demokratske, civilne kontrole nad oruzanim snagama i transparentnosti u svim aspektima odbrane. Takoder, opredíjeljena je da organizira, popuni, opremi, obuci i odrzí svoje oruzane snage kako bí osi$_{gu}$rala najvisi stepen sigurnosti, mir i prosperítet za svoje gradane.

Konacni cilj je stvaranje Otuzanih snaga Bosne i Hercegovine koje ée biti sposobne da izvrsavaju zakonorn definirane zadatke. Oruzane snage Bosne i Hercegovine ée bici priustive, dobro oprernljene, mobilne snage dobro obucenih i motiviranih vojnika, pod vodstvom visoko kvalificiranih oficira i podoficira, podrzanih strucnim i profesionalnim civilnim kadrom. Te snage, ukljucujuéi i rezervne snage, bit ée interoperabilne i kompatibilne sa snagama NATO-a.

U skladu sa moguénostima i raspolozivim resursima, Bosna i J-Iercegovina ée razvijati i osposobljavati svoje oruzane snage radi pruzanja doprinosa meounarodnim nastojanjima odrzavanja mira, stabilnosti i sigurnosti. Oruzane snage Bosne i Hercegovine oblikovat ée se i razvijati kao institucija sposobna da na efikasan nacin izvrsava zakonom definirane zadatke i, u toro srnislu, daje puni doprinos opéem drustvenom razvitku. Kao takve, bit ée vafoo sredstvo u ostvarivanju ciljeva drustvenog razvoja i ispunjavanju medunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine na njenom putu ka sigurnosnim integracijama i prikljucenju zajednici demokratskih zemalja.

Broj:01-011-2978-51/08
Sarajevo, 26. novembra 2008. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Nebojša Radmanović